

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΔΑΚΡΥΑ

Ἀνάμνησις

Μεταξὺ τῶν ὀλίγων φίλων μου, τὸν Νίκον ἀγαπῶ περισσότερο ἀπὸ ὅλους. Ἐχει ἀγαθὴν καρδίαν, τὴν ἀγαθότητα τῆς ὁποίας πλειστάκις ἐδοκίμασα. Δὲν ἔχω νὰ τὸν κρύψω ποτὲ τίποτε, καθὼς καὶ αὐτός. Ἀλλὰ προχθὲς πρὸς μεγίστην μου ἐκπλήξιν πρώτην φοράν μοι ἐδιηγήθη μίαν μικρὰν ἐρωτικὴν ἱστορίαν τῶν πρώτων χρόνων τῆς νεότητός του, ἐνῶ ἐγὼ ἐνόμιζον ὅτι ἤμην ἐντελῶς μεμυημένος εἰς τὰ τῆς καρδίας του. Ἄν μοῦ ἐπιτρέπετε, θὰ διηγηθῶ ἀπλῶς καὶ ἀπερίττως τὴν μικρὰν ταύτην ἀνάμνησίν του, ὡς μοι τὴν διηγήθη ὁ ἴδιος.

Τοὺς τελευταίους μῆνας ἐκάστου θέρους πάντοτε, καθόσον ἐνθυμοῦμαι, ἡ οἰκογένειά μου διήρχετο χάριν ἀναψυχῆς, εἰς μικρὰν τινα ἀκροθαλάσσιον κωμόπολιν.

Ἐγὼ μόλις ἐτελείωνα τὰς ἐξετάσεις μου εἰς τὸ μακρὰν τῆς πατρίδος λύκειον, ἔτρεχα μὲ μεγάλῃν μου χαρὰν νὰ ῥιθῶ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς οἰκογενείας μου, καὶ νὰ ἀπολαύσω μὲ πλήρη ἐλευθερίαν, τὴν διασκέδασιν, τὴν ὁποίαν εὗρισκον εἰς τὴν ἐξοχὴν, ὕστερα ἀπὸ τὸ μακρὸν ἐκεῖνο κλείσιμον εἰς τὸ λύκειον, ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν σοβαρῶν καὶ ἀπομωραμένων ἐπιμελητῶν.

Ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη τὴν συγκίνησιν καὶ τὴν ἀνυπομονησίαν τὴν ὁποίαν μοι ἐπροξένει τὸ γραμματάκι ἐκεῖνο τῆς ἀδελφῆς μου, χρονολογούμενον ἐκ τῆς κωμοπόλεως. Μὲ πόσῃ χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν ἐμάνθανα ἀπὸ τὰς λεπτὰς ἐκείνας γραμμὰς τὴν ἄφιξιν των εἰς τὴν ἐξοχὴν. Ἐτρεχα τότε ὀλόχαρος κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν διευθυντὴν μας, καὶ ἐπεδείκνυον μὲ σέβας καὶ μὲ χαμηλωμένους ὀφθαλμούς τὸ γραμματάκι· ἐκεῖνο, ἐνῶ ἡ καρδιά μου ἐκτύπα τὸ στήθος μου μὲ πολλὴν δύναμιν, ἕως ὅτου ἀκούσω ἀπὸ τὰ χεῖλη του τὴν ἄδειαν τῆς ἀναχωρήσεώς μου.

Κατόπιν ἤρχοντο αἱ εὐχαριστοὶ συγκινήσεις καὶ ἐντροπῆσεις τοῦ ταξιδίου μου ἐπὶ αὐστριακοῦ ἀτμοπλοίου μέχρι Πρεβέζης, ἡ ἐπίπονος ὕστερα διὰ τὴν μικρὰν μου ἡλικίαν μεταβίβασις ἐπὶ ἐτέρου ἑλληνικοῦ ἀτμοπλοίου περιπλέοντος τὸν Ἀμβρακικόν, καὶ τέλος ἡ εὐφρόσυνος ἐκείνη πρωία, καθ' ἣν ἐρριπτόμην ἐξαλλος εἰς τὴν ἐλθοῦσαν πρὸς συνάντησίν μου μικρὰν βάρκαν μας, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐκόντευα νὰ πνιγῶ ἀπὸ ἀλλεπάλληλα θερμὰ φιλήματα. Καὶ ὅλα αὐτὰ ἀπὸ τὴν ἀποστολὴν ἐν τῇ τηλεγραφείῳ τοῦ τηλεγραφήματος τῆς ἀναχωρήσεώς μου, μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἐπάτουν τὸ κατώφλιον τῆς οἰκίας μας, τὰ ἔκαμνον ὅλα μ' ἓνα ὕψος

ἐπιμελεημένον καὶ σοβαρόν, μὲ μίαν ἐπίδειξιν καὶ ὑπερῆραναιαν μεγάλου δῆθεν ἀνθρώπου, ὑφούμενος πάντοτε ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν ὑποδημάτων μου, ὡσὰν νὰ ἤθελα νὰ δείξω εἰς τοὺς περὶ ἐμὲ δυνάμεις ἀνωτέρας τῆς δεκαεξαετοῦς ἡλικίας μου

Ἡ μικρὰ μας οἰκία ἦτο εἰς τὸ ἄκρον τῆς κωμοπόλεως, κτισμένη σιμὰ εἰς τὴν θάλασσαν, τόσον σιμὰ ποῦ τὰ κύματα ἐγλυφον μὲ τοὺς ἀφρούς των τοὺς τοίχους τῆς. Πρὸς τὸ ὀπισθεν μέρος τὴν περιέκλειε μικρὸς κήπος μὲ ὀλίγα δενδράκια, καὶ περισσότερα ἄνθη ὀφείλοντα τὴν ὑπαρξίν των εἰς τὰς μικρὰς χεῖρας τῆς ἀδελφῆς μου. Εἰς τὸ μέσον τοῦ κήπου γηραιὸν ἀγιόκλημα ἀναρριχώμενον εἰς τὸ μικρὸν μας κιόσκι παρείχεν ὑπὸ τὴν σκιάν του εἰς ἐμὲ εὐχαρίστους στιγμὰς κατὰ τὰς θερμὰς ἡμέρας, ἐνῶ οἱ μικρότεροι ἀδελφοί μου ἔτρεχον ἀπάνω κάτω ἀνά μέσῳ τῶν δένδρων ἐκτελοῦντες διαφορά στρατιωτικὰ γυμνάσια, καὶ ξεκωφαίνοντες τὸν κόσμον μὲ τὰς φωνὰς των, πρὸς μεγίστην εὐχαρίστησιν μᾶλλον ἢ θλίψιν τῆς κυρᾶς Γιαννούλας— γηραιᾶς τροφοῦ τοῦ σπητιοῦ μας, εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς ὁποίας ὀφείλω τὰ εἴκοσι δύο μου χρόνια — ἐκβαλλούσης μυρίας θωπευτικὰς ἐπιπλήξεις εἰς ἐκάστην ἐκρήξιν αὐτοσχεδίου μαχῆς.

— Χριστέ καὶ Παναγία μου! Πάνε τ' αὐτάκια μου... Τί παιδιὰ! τί κακό!

Ἐνα πρωὶ ἠπορήσαμεν ὅλοι ἰδόντες ἀνοικτὰ τὰ παράθυρα τῆς ἀπέναντι οἰκίας τῆς θειᾶς Μαρούλας. Ἡ οἰκία αὕτη καθ' ὅσον ἐνθυμοῦντο οἱ κάτοικοι τῆς κωμοπόλεως δὲν εἶχεν ἐνοικιασθῇ ἀκόμη, ἀφ' ὅτου νητοκτόνησεν ἐν αὐτῇ πρὸ πολλῶν χρόνων φθισικός τις ἐνοικητῶν, ἂν καὶ ἡ σπητονοικοκυρά, ἡ θειὰ Μαρούλα, καθὼς τὴν ἐλέγαμεν κατέφυγεν εἰς μυρίους ἐξορκισμούς, καὶ εἰς συνεχεῖς ἀποκρύφους μαγείας, ἵνα ἐξαγνίσῃ τὴν οἰκίαν ἐκ τοῦ μιάσματος. Ἐθεωρεῖτο πάντοτε ἀπὸ ὅλην σχεδὸν τὴν πόλιν ὡς ἐντευκτήριον τοῦ ὄξω ἀπ' ἐδῶ κατὰ τὰς ἀγρίας καὶ σκοτεινὰς νύκτας. Ἡμεῖς τὴν εἶχομεν συνειθίσῃ· διότι τὴν εἶχομεν πάντοτε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας, ἀλλὰ αἱ περὶ αὐτῆς διηγήσεις τῆς κυρᾶς Γιαννούλας εὗρισκον πάντοτε ἡχῶ εἰς τὰς καρδίας μας, καὶ ἐνθυμοῦμαι πόσον συνεσπειρώμεθα ἄλλοτε πέραξ τῆς ἐν τῇ μικρῇ ἐξώστη, τὰς ἐσπέρας, ὅτε τὸ φῶς τῆς σελήνης ἀντανακλώμενον ἐπὶ τῶν ὕλων τῶν παραθύρων τῆς, ἐδίδεν εἰς ὅλην τὴν οἰκίαν ἰδιαίτεραν φανταστικὴν ὄψιν.

Δι' αὐτὸ λοιπὸν ἠπορήσαμεν ὅταν εἶδομεν ἄ-

νοικτὰ τὰ παράθυρα τῆς, καὶ ἐτρέξαμεν πρὸς συνάντησιν τῆς κυρας Γιαννούλας, ἥτις ἀκριβῶς ἐκείνην τὴν στιγμήν ἤρχετο σταυροκοπομένη, καὶ ψιθυρίζουσα :

— Χριστέ καὶ Παναγιά μου! Τί κακό! τί κακό! ποῖος ξέρει ποῦ θὰ ξεσπᾷ... καὶ τὴν ἔπιασε ἓνας μεγάλος καπετᾶνος, μ' ἓνα καλοκαμωμένο κοριτσάκι.... Ὁ ἀφέντης ὁ αἰ Νικόλας νὰ βάλῃ τὸ χέρι του. Καὶ ἐστράφη πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐκκλησίας τοῦ μνησθέντος ἀγίου ἢ ἀγαθὴ τροφός, διπλασιασάσα τὰς σταυροκοπήσεις, καὶ ἐπικαλούμενη τὴν θεῖαν ἀντίληψιν.

Οἱ μικροὶ ἀδελφοί μου τὴν ἤκουον μὲ μεγάλην προσοχήν, ἐνῷ ἐγὼ καὶ ἡ ἀδελφή μου μόλις ἐκρατοῦσαμεν τὰ γέλοια, καυχώμενοι δ' ἦεν διὰ τὰς πεποθήσεις μας.

Μετ' ὀλίγον ἦλθεν ὁ πατέρας, καὶ ἤρχισε νὰ συμβουλεύῃ τοὺς μικροὺς, καὶ νὰ τοὺς συνιστᾷ περισσοτέραν ἡσυχίαν καὶ κοσμιότητα εἰς τὸ ἐξῆς, ἵνα μὴ φανῶμεν ἀγροῖκοι πρὸς τοὺς νέους γείτονάς μας.

Ἐπειτα ἐστράφη πρὸς ἐμέ καὶ τὴν ἀδελφήν μου, καὶ εἶπε σοβαρῶς :

— Ὁ συνταγματάρχης, ὁ κ. Χ. ὁ νέος γείτων μας, εἶνε φίλος μου ἀπὸ τὰ μικρά μου χρόνια, καὶ ὀφείλετε νὰ τὸν σέβεσθε. Ἡ ἀδελφή σου πρέπει νὰ δείξῃ φιλίαν καὶ συμπάθειαν εἰς τὴν Ἀντίσαν τὴν ἀνεψιάν του. Τὸ κακόμοιρο τὸ κορίτσι ἔμεινε ὀρφανὸ ἀπὸ μικρὸ, καὶ πρέπει νὰ ξεσκᾷ λιγάκι ἐδῶ ἔς τὴν ἐξοχήν, ποῦ ἤλθανε. Ἐλάτε τώρα νὰ σὰς γνωρίσω...

Ἀναπολῶ τώρα τὴν στιγμήν ἐκείνην τῆς γνωριμίας μας, καὶ ἡ αὐτὴ ζωηρὰ συγκίνησις, ἥτις μὲ κατέλαβε τότε, ἀναγεννᾶται τώρα εἰς τὴν καρδίαν μου μὲ ὅλην αὐτῆς τὴν δύναμιν.

Διαγράφεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἀναλ-
λοῖωτος ἡ ὠχρὰ μορφή τῆς ξανθῆς ἐκείνης κό-
ρης, ἰδιαιτέραν προσκτώσα χάριν ἐν μέσῳ τῆς
πενθίμου ἀπλουστάτης περιβολῆς τῆς. Ἐκάθη-
το παρὰ τὸ πλευρόν τοῦ θεῖου τῆς. Τὰ σγουρό-
ξανθα μαλλιά τῆς ἐξέφευγον γλαφυρώτατα ἐπὶ
τῶν ὠμοπλατῶν τῆς. Ἐγύριζε συχνὰ πρὸς ἐμέ
δύο γαλανὰ ματάκια, δύο φλογεροὺς μύδρους
οὔτινες κατεφλόγιζον τὰ στήθη μου.

Ἡ ἐπίσκεψίς μας ἦτο σύντομος. Τοὺς ἀπε-
χαιρετίσαμεν, καὶ ὅταν μοὶ ἔτεινε μεδιῶσα τὸ
μικρὸ τῆς χέρι, ἠσθάνθην τὸ ἔδαφος ὑπεκφεύγον
τοὺς πόδας μου...

Ἡ φιλία ὡς συνήθως εἰς τοιαύτας περιστά-
σεις δὲν ἤργησε νὰ ἀναφανῇ μεταξὺ τῆς Ἀντί-
σας καὶ τῆς ἀδελφῆς μου.

Ἐπερνοῦσαν σχεδὸν ὅλας τὰς ἡμέρας μαζί. Μα-
ζί ἐκέντων, μαζί ἐψάλλον, μαζί συναμίλουν.
Ἐγὼ μόνον εἰς τὰς ἐκδρομάς, εἰς τὴν ἐξοχήν, καὶ
τὸ βραδὺ εἰς τὴν βάρκαν τὰς συνώδευον.

Κατ' ἀρχάς δὲν ἤξευρα καλὰ καλὰ τί μου
συνέβαινε μὲ αὐτὴν τὴν κόρην, ἥτις ἦλθε νὰ
διαταρᾷ τὴν ἡρεμίαν τῆς καρδίας μου, εἰς
τὴν εὐχάριστον ἐκείνην ἐρημίαν. Δὲν ἤξευρα ποῦ
νὰ ἀποδώσω τὴν αἰφνίδιον ταραχὴν τῆς καρ-
δίας μου ὅτε τὴν ἔβλεπον.

Μὲ ἔβλεπον ἐνώπιόν τῆς ἄλλοτε μὲν κατεῖλ-
λημμένον ἀπὸ ζωηρὰν μελαγχολίαν, καὶ ἄλλο-
τε ταρσασόμενον εἰς τὴν ἀπλὴν προσοφὴν τῶν
χειρῶν μας. Καὶ ἡ ὄψις μου θὰ ἐπρόδιδε κατ',
διότι ἐνθυμούμαι ὅτι ὅλοι μὲ παρετήρουν μὲ
κάποιαν ἐκπληξιν.

Ἐφλεγόμην καὶ ἔγινα πλέον ἢ παρὰ ποτε
σύννοος πρὸς ὅλους, καὶ νὰ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν
θὰ ἦμην ὀλίγον γελοῖος ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην.

Ἦστερα δὲν ἤργησα νὰ ἐννοήσω τὴν καρ-
δίαν μου. Τὸ πρῶτον φλογερὸν βλέμμα τῆς Ἀν-
τίσας ἤρκεισε νὰ βλαστήσῃ ἐπὶ τῆς καρδίας
μου φλογερὸν τὸ ἔνθος τοῦ ἔρωτος.

Τὴν ἠγάπησα, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω, μὲ ὅλην
τὴν δύναμιν, καὶ τὴν συναισθήσιν τῆς ἀγάπης,
τὴν ὁποίαν ἤμπορεῖ νὰ ἔχῃ μία δεκαεξαετής
καρδία. Καὶ ἡ μετ' αὐτῆς ζωηρὰ πλησίασις
μου, ἡ καθ' ἑκάστην οὕτως εἰπεῖν συναναστρο-
φή μας ἐν ᾧ ἐνεδυνάμυνε καὶ ηὔξανε τὸ πάθος
μου, μὲ καθίστα ἀτολμότερον.

Καὶ ποτὲ δὲν ἐτόλμησα, ποτὲ δὲν ἔλαβα τὸ
θάρος νὰ τῆς ὁμιλήσω διὰ τὴν θλιψὴν μου,
καὶ νὰ ριφθῶ πρὸ τῶν ποδῶν τῆς καὶ νὰ ἐκ-
φρασθῶ, ἂν καὶ μοὶ ἐδόθη πολλὰκις ἡ εὐκαιρία.

Ἐ! τί τὰ θέλεις. ἓνα παιδί τόσο ἐκεῖ...

Ἐκείνη δὲν ἐνόησε πάλιν τίποτε· διότι ἦμην
πολὺ ἐπιφυλακτικὸς. Μόνον μίαν φορὰν, δὲν ἐν-
θυμούμαι καλὰ, ὅταν ἐπηγάινάμεν εἰς ἓνα ὕψη-
λόν βράχον νὰ θαυμάσωμεν τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου,
ἢ τὸ βράδυ ποῦ ἐγυρίζαμεν μὲ τὴν βάρκαν εἰς
τὴν θάλασσαν, φαίνεται ὅτι θὰ τῆς ἔκαμεν ἐν-
τύπωσιν ἡ ἐπὶ τοῦ προσώπου μου διαγραφομένη
θλιψὴς μου, καὶ μὲ ἠρώτησε τρυφερὰ τρυφερὰ μὲ
ἐνδιαφέρον :

— Γιατί εἶσαι τόσο λυπημένος; Μήπως εἶ-
σαι ἄρρωστος;

— Ὁχι! δὲν ἔχω τίποτε... ἀπῆντησα βε-
βαιασμένως, μὲ τρέμοντα χεῖλη, καὶ μὲ καρδίαν
αἰμάσσουσαν.

Δὲν εἶχον παρέλθει δέκα πέντε ἡμέραι ἀπὸ
τὴν ἀφίξιν των εἰς τὴν κωμόπολιν, καὶ ὁ συν-
ταγματάρχης — ἀγαθὸς φιλοφρονητικὸς γέρος
πρὸς ὅλους ἐν γένει — δὲν εἶχε λόγια νὰ ἐκ-
φράσῃ τὴν χαρὰν του διὰ τὴν ὑγίαν τῆς ἀνε-
ψίας του.

— Τὸ καίμενο τὸ κορίτσι, αὐτὴ ἦτο ἡ συν-
ήθης ἔκφρασις του, μοναχό του πάντα ἐκεῖ εἰς
τὴν Ἀθήνα, δίχως μάννα, δίχως καμμιά ἀγάπην,
εὔρηκε τὴν χαρὰν του ἔς αὐτὰ τὰ μέρη σας. Καὶ
νῦχαρίσται τὸν πατέρα, τὴν ἀδελφήν μου, ἐμέ.

ὅλους, ὅλους καὶ δὲν ἐτελείωνεν εἰμὴ διὰ νὰ ἐπαναλάβῃ ἐκ νέου. Τὸ καϊμένο τὸ κοριτσάκι...

Καὶ ἀλήθεια ἡ Ἀννίτσα ἤλλαξε πολὺ, τὸσον ὀγλήγορα. Τὴν προτερὴν χλωμάδα τῆς ἀντικατέστησε τώρα τὸ φλογερὸν χρῶμα τῆς νεότητος καὶ τῆς εὐρωστίας. Μοὶ ἐφαίνεται ὅτι ἐν διαστήματι ὀλίγων ἡμερῶν ἀπὸ μικρὰ χλωμὴ κόρη ποῦ ἦλθεν, ἔγινεν αἴφνης μεγάλη καὶ εὐρωστος. Τὸ γέλιο δὲν ἔλειπε τώρα ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς, ἡ χαρὰ ἀπὸ τὰ στήθη τῆς, καὶ ἡ ζωηρότης ἀπὸ ὅλον τῆς τὸ σῶμα.

Ἐνόμιζες ὅτι μαζὶ μὲ τὴν καρδίαν μου μοῦ ἔκλειψε καὶ τὴν ἀνθρωπότητά μου. Μέρα μὲ τὴν ἡμέρα ὅσον ὁ ἔρως μου ἠῤῥακε, τὸσον καὶ ἡ ὠχρότης ἐζωγραφεῖτο ἐπὶ τοῦ προσώπου μου.

— Γελᾷς; ἔ, κ' ἐγὼ τώρα ποῦ πέρασαν τόσα χρόνια, καὶ σκέπτομαι ὠριμώτερον εὐρίσκω ἄλλοιως τὰ πράγματα ἀλλὰ τί τὰ θέλεις ἡμην, μικρὸς τότε, πολὺ μικρός. Τὸ μόνον παρὰ πονον ὅπου ἔχω τώρα, εἶνε διατὶ νὰ μὴ εἶχεν ἐννοήσῃ ἐκείνη τὸν πόνον μου. Ἀλλὰ πάλιν σοῦ λέγω, τί ἐπερίμενες ἀπὸ ἑνὸς κοριτσάκι ἀνήξερο ἀκόμη καὶ ἀπὸ ἑνὸς ἀνόητον σὰν ἐμένα..

Μιὰ μέρα δὲν ἐβόσταξα. Τὴν ὥρα ποῦ μ' ἐρωτοῦσε ἡ καϊμένη ἡ κυρὰ Γιαννοῦλα — θεὸς σωρέστην, ἀπέθανε ὕστερα ἀπὸ κἄνα μῆνα—τί ἔχω καὶ ἔγινα ἔτσι, ἐρρίφθην ὅλος εἰς τὴν ἀγκαλιά τῆς πρὸς μεγίστην τῆς ἐκπληξιν καὶ τῆς τὰ εἶπα ὅλα, ὅλα. Ἡ καϊμένη ἡ γρηᾷ, ἀφοῦ ἐξερράγη πρῶτα κατὰ τὴν συνήθειάν τῆς μεγαλοφῶνως εἰς ἐπικλήσεις καὶ ᾠδὰς:

— Χριστὲ καὶ Παναγιά μου! Χριστὲ καὶ Παναγιά μου! Δὲν τῶπα 'γὼ κἄπου θὰ ξεσπάσῃ.... Κι' αὐτοῦ ἔχει τὰ δίκτυα τοῦ ὁ καταραμένος, μάτια μου... μὲ ἐπαρηγόρησε κατόπιν ὅσον ἤμποροῦσε, καὶ μοῦ ὠρίσθη εἰς τὰ κόκκαλα τῆς μακαρίτισσας τῆς μάνας μου, νὰ μὴ εἴπῃ τίποτε εἰς κανένα.

Ἡ ἐξομολόγησις αὕτη μὲ ἀνεκούφισεν ὀλίγον. Ἡρχισα νὰ ἀναλαμβάνω ἐκ τῆς πρώτης μου καταστάσεως καὶ τῆς ἀπελπισίας, ὄνειροπολῶν ἀγάπην ἐκ μέρους τῆς Ἀννίτσας καὶ καταστρώων διάφορα ἀλληλοδιαδόχως σχέδια. Ἀλλ' οἱμοὶ! αἱ ἀναφυῖσαι αὗται ἐλπίδες μου, ἐμελλον μετ' οὐ πολὺ νὰ συντριβῶσι καὶ νὰ διαφευθῶσιν οἰκτρότατα.

Ἦτο μία τῶν τελευταίων ἐσπερῶν τοῦ Αὐγοῦστου. Ἐκαθήμεθα εἰς τὸν ἐξώστην ἐγὼ, ἡ Ἀννίτσα

ΧΑΡΜΟΣΥΝΟ

Εἰκὼν Μ

καὶ ἡ ἀδελφὴ μου. Ἡ ἐσπέρα ἦτο μαγευτικωτάτη. Ἡ σελήνη ἐκυλίστο σιγαλὰ ἐκεῖ ψηλὰ εἰς τὴν ἀγκαλιά τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ ἀκτίνες τῆς ἔπαιζον εἰς τὴν θάλασσαν μὲ τοὺς λεπτοὺς ἀφρούς τῶν κυμάτων, τὰ ὅποια ἠπλώνοντο ἀγάλια ἀγάλια κάτω ἀπὸ τὸν ἐξώστην. Ἐκαθήμεν πλησίον τῆς, συλλογίζομενος τὴν προσεχῇ ἀναχώρησίν μου διὰ τὸ λύκειον, καὶ ἐθλιβόμην πολὺ, βλέπων ἐμπροσθέν μου τὸ εἶδωλον τῆς καρδίας μου, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐμελλον νὰ ἀποχωρισθῶ ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐλπίδος, διὰ νὰ ὑπάγω νὰ κλεισθῶ μὲ ἀλγοῦσαν καρδίαν μέσα εἰς τὸ λύκειον, εἰς τὴν μονότονον καὶ ξηρὰν ἐκείνην ζωὴν τοῦ σχολείου.

Ν. ΑΓΓΕΛΑ
έργον

Ἀπὸ τὰς πικρὰς μου τυχῆτας σκέψεις μὲ ἀφύπνισαν αἰφνὴς ζωηραὶ φωναὶ καὶ βραχδεὰ βήματα ἀνερχομένων τὴν κλίμακα. Μετ' ὀλίγον ἐφάνη εἰς τὴν θύραν ὁ συνταγματάρχης, ἐρειδόμενος ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ πατέρα. Ἐκράτει εἰς τὴν σκελετώδη γεροντικήν του χεῖρα κιτρινόχρουν τεμάχιον χαρτίου, ἀναζητῶν διὰ ζωηροῦ βλέμματος τὴν Ἀννίτσαν. Ἀνεσηκώθημεν ὅλοι πρὸς ὑποδοχὴν του. Ὁ συνταγματάρχης μόλις τὴν εἶδεν, ἐρρίφθη ἐπ' αὐτῆς καὶ τὴν ἐφίλει, καὶ τὴν ἐφίλει, δακρύων δὲ ἐκ χαρᾶς καὶ μὴ δυνάμενος ν' ἀρθρώσῃ λέξιν, τῆς ἐπεδείκνυε μόνον τὸ κιτρινόχρουν ἐκείνο χαρτίον.

Ἐκείνη τὸ ἤρπασεν ἀμέσως, καὶ πλησιάζασα εἰς

τὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης λυχνίαν ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκῃ. Μόλις ἐρρίψεν ἐν βλέμμα ἐπ' αὐτοῦ ἐστράφη πάραυτα, καὶ ἐρυθριῶσα ἐρρίφθη εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ θείου της.

Μετ' ὀλίγον ὁ πατέρας μᾶς ἐπληροφόρει τὸ περιεχόμενον τοῦ χαρτίου ἐκείνου. Ἦτο τηλεγράφημα ἐξ Ἀθηνῶν ἀγγέλλον τοὺς ἐκ μέρους τῶν συγγενῶν τῆς Ἀννίτσας συνομολογηθέντας ἀρραβωνάς της μετὰ τινος ὑπολοχαγοῦ τοῦ μηχανικοῦ. Εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν λέξεων ἐκείνων ἡσθάνθη ὁξὺν νυγμὸν εἰς τὴν καρδίαν, οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἐσκοτίσθησαν, ἐκλονήθη καὶ θὰ ἐπιπτον, ἂν δὲν ἐστηριζόμην ἐπὶ τινος ἐδρας...

Ἀχ! ἡ ζωὴ μου ὑπῆρξε μαρτύριον, μαρτύριον φοβερόν, τὸ ὅποιον ὑπέμεινα καρτερικῶς, καὶ γενναίως διὰ τὴν ἡλικίαν μου. Πρωί, πρωὶ ἔφευγα ἀπὸ τὸ σπίτι, καὶ ἐγύριζα σὰν τρελλὸς ὅλην τὴν ἡμέρα, πότε 'ς τὴ θάλασσα, καὶ πότε ἔξω 'ς τὰ χωριά.

Ὁ νεαρὸς ὑπολοχαγὸς ἦλθε μετὰ τινὰς ἡμέρας, καὶ ὑπῆρξε πτωχὸς μάρτυς τῶν πρώτων ἐρωτικῶν των διαχύσεων. Ἦτο ὑψηλὸς νέος μὲ ξανθὴν κόμην μὲ ξανθοὺς μύστακας, καὶ μὲ συμπαθητικὰ χαρακτηριστικά. Ἡ Ἀννίτσα δὲν ἤργησε νὰ συμπαθήσῃ πρὸς αὐτόν, ἐκείνος ὅμως φαίνεται ὅτι θὰ τὴν ἡγάπα ἀπὸ προτῆτερα, ἀλλ' ὅχι περισσότερο ἀπὸ ἐμέ.

Πολλάκις ὅταν τοὺς ἔβλεπα καὶ τοὺς δύο χειροπιαστὰ νὰ τρέχουν πέρα 'ς τοὺς βράχους, ἐκείνος νὰ μαζεύῃ κυκλαμιεὺς γιὰ τὰ μαλλιά της, καὶ ἐκείνη νὰ στολιζέται ὀλόχαρῃ μ' αὐτάς, ὕστερα νὰ φανερώουν τὸν ἐρωτὰ τους καὶ νὰ κάμνουν χίλια τόσα, μοῦ ἤρχετο ἡ ἰδέα νὰ ριφθῶ κατ' αὐτοῦ τοῦ κομποῦ ὑπολοχαγοῦ, μὲ τὰ χρυσὰ σει-

ρήτια, καὶ μὲ τοὺς ἀδρούς ἐκείνους τρόπους, καὶ νὰ τὸν πνίξω μὲ τὰ ἴδια μου τὰ χεῖρια.

Ἀχ! τί μοῦκανε αὐτὸ τὸ σπῖτι τῆς θειᾶς Μαρούλας! καλλίτερα νὰ μὴν εἶχεν ἀνοίξῃ ποτὲ τὰ παράθυρά του! τὸ καταραζόμενον ἐκείνο πνεῦμα τὸ ὅποιον ἄλλοτε παράδερνε μέσα 'ς τὰ δωμάτια κατὰ τὰς ἀγρίας νύκτας, ἦλθε καὶ ἐφώλευσε τώρα μέσα εἰς τὰ στήθη μου!

Ἐπρεπε νὰ μὲ ἔβλεπες πῶς εἶχα λυώσει... καὶ ὅταν μὲ ἤρώτα καὶ ἐκείνη, εὐθυμὸς καὶ χαρούμενη πάντα, διὰ τὴν κατάστασίν μου ταύτην ἀπεκρινόμην, προφασιζόμενος ὅτι λυποῦμαι τάχα διὰ τὴν προσεχῇ ἀναχώρησίν μου.

Νὰ λυπηθῶ διὰ τὴν ἀναχώρησίν μου τώρα! Ἀχ δὲν ἔβλεπον τὴν ὥρα πότε νὰ φύγω, νὰ φύγω μακριὰ ἀπὸ αὐτὸν τὸν τόπον, πού μ' ἐφαρμάκευσε ἔς τὰ ὕστερα τόση πικρά.

Ἄλλ' ἔπρεπε νὰ βοήθῃω μέχρι πυθμένος τὸ πικρὸν ἐκείνο ποτήριον, καὶ οὕτω εἶδον μὲ τὰ ἴδια μου μάτια τὴν φαιδρὰν καὶ εὐτυχὴ ἀναχώρησιν τοῦ ἐρατεινοῦ ἐκείνου ζεύγους. σπεύδοντας εἰς Ἀθήνας, ἵνα τελέσῃ τοὺς γάμους του. Ἐνθυμοῦμαι καὶ αὐτὸ καλὰ ἦτο δειλινόν. Μᾶς ἀπεχαιρέτησαν καὶ οἱ τρεῖς εὐθυμοὶ, εὐθυμοὶ, καὶ εἰμπαρῶ νὰ εἰπῶ ὅτι ὁ συνταγματάρχης ἦτο ὁ εὐθυμότερος, αὐτὸς πού ἦλθεν εἰς τὸν τόπον μας διὰ νὰ μὲ κάμῃ δυστυχῆ.

Ὅτε ἐκείνη μοῦ ἔδωσε τὸ χέρι της διὰ τελευταίαν φοράν, καὶ ἐγύρισε καὶ μ' ἐκύτταξε μὲ τὰ γαλανὰ ἐκείνα μάτια, δὲν εἰζύρω καὶ ἐγὼ πῶς ἐκρατήθην, πού εὖρον τὴν μεγαλοφυΐαν ἐκείνην, καὶ ἄφησα νὰ φύγῃ οὕτω ἡσυχὰ καὶ ἄφωνα ἡ μικρὰ ἐκείνη κόρη, ἡ σγουροζάνθη Ἀννίτσα, ἡ πρώτη φλόγα τῆς καρδιάς μου, χωρὶς

νὰ ῥιφθῶ εἰς τοὺς πόδας ὅλων ἐκεῖ, καὶ νὰ ἱκετεύσω, νὰ κλαύσω....

Οἱ ἄλλοι τοὺς συνώδευσαν μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου. Ἐγὼ ἐπῆγα καὶ ἐκάθησα μονάχος εἰς ἐκείνον τὸν βράχον, ὅπου μ' ἐρώτησε κάποτε, γιὰτ' εἶμαι τόσον λυπημένος.

Ὁ ἥλιος κατέβαινε εἰς τὴν δύσιν του, ἡ θάλασσα ἦτο ὀλίγον ταραγμένη, καὶ τὰ κύματα τῆς ἐκτύπων ὠργισμένα ἐπάνω ἔς τὸν βράχον. Τὸ ἀτμόπλοιο ἐκαμπτεν ἤδη τὸ ἀκρωτήριον, ἐξαφανιζόμενον ὀπισθεν αὐτοῦ. Ἐστρεψα ἄλλοῦ τὸ βλέμμα, μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ὑπομείνω βλέπων ἀφισταμένην σκληρῶς τὴν μόνην εὐτυχίαν τῆς ζωῆς μου.

Ὅταν ἐγύρισα πάλιν τὸ βλέμμα πρὸς τὸ ἀκρωτήριον, τὸ ἀτμόπλοιο εἶχεν ἐξαφανισθῇ, μόνον ὀλίγος καπνὸς ἔμεινε ἐκεῖ εἰς τὸν οὐρανόν, ὥσάν νὰ ἐγέλα διὰ τὴν δυστυχίαν μου.

Ἐγείρα τότε ἐπὶ τῆς χειρὸς μου τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκλαυσα καὶ ἐκλαυσα πικρά, πικρά εἰς ἐκείνην τὴν ἐρημιὰ πρώτην φορά ἔς τὸν κόσμον.

ΜΗΤΕΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ⁽¹⁾

Ὅ,τι λάμπει δὲν εἶνε χρυσός, ἰδίως ἐν Ἀμερικῇ. — Τὸ δολλάριον μόνος τοῦ μετρικοῦ συστήματος. — Ἡ θετικότης τοῦ Ἀμερικανοῦ. — Πῶς κρίνει τοὺς ἀνθρώπους. — Οἱ ἀδάμαντες. — Διὰ τί οἱ Ἀμερικανοὶ ρίπτουν τὸν παρὰν ἀπὸ τὰ παράθυρα. — Ἡ φιλαργυρία ἀγνωστος ἐν Ἀμερικῇ. — Ὁ Ἀμερικανὸς δὲν λατρεύει ὁδὸν ὑποτίθεται τὸ χρῆμα.

Ὁ Ἀμερικανὸς θαυμάζει ὅ,τι λάμπει, ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶνε χρυσός.

Ἡ ἐπιτυχία ἐγγυᾶται περὶ τῆς ἀξίας. Τὴν ἀγυρτεῖαν δὲ θριαμβεύουσιν θεωρεῖ ἀνωτέραν τῆς φυτοζωούσης ἱκανότητος.

Τὸ δολλάριον δὲν εἶνε μόνον μόνος τοῦ νομισματικοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ μετρικοῦ συστήματος.

Πρὶν ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἀξίας σου ὁ Ἀγγλος ἐρωτᾷ: «Τί εἶνε ὁ πατέρας σου»; ὁ Γάλλος «Τί εἶσαι»; ὁ Ἀμερικανὸς «Πόσα ἔχεις»;

Ὁ Ἀμερικανὸς κρίνει τοὺς ἀνθρώπους μὲ θελκτικὴν ἀμεροληψίαν καὶ ἀφέλειαν. Θαυμάζει τὴν φιλολογικὴν ἀξίαν, διότι ἀποφέρει χρήματα. Φιλολογικὴ ἢ καλλιτεχνικὴ ἐπιτυχία δὲν εἶνε ἐπιτυχία δι' αὐτὸν παρὰ ἐὰν συνδυάζεται μὲ ἀνάλογον χρηματικὸν κέρδος. Ὁ ἄνθρωπος εἶνε κυρίως ἐμπορικὴ ἀξία διὰ τὸν Ἀμερικανόν· ἀξίζει τόσον καὶ τὸν ταξινομεῖ. Αὕτῃ ἡ ἐκείνη ἢ ἐπιστημότης τοῦ ἐμπνέει τὸν σεβασμὸν καὶ τὸν θαυμασμόν, ὅχι διότι παρήγαγε δαιμόνιον τι ἔργον, ἀλλὰ διότι τὸ δαιμόνιον ἔργον τὸν ἐπλού-

τισεν. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν δὲν λέγουν ὅτι ἡ Πατὴρ ἔχει φωνὴν ἀμίμητον, λέγουν ὅτι ὅταν τραγουδῇ γεμίζει τὸ θέατρον.

Ὡμίλουν κάποτε μετὰ τινος Ἀμερικανοῦ περὶ τοῦ διασήμου συνταγματάρχου Ροβέρτου Ἰγκερσολλ.

— Νομίζω ὅτι εἶνε ὁ μεγαλειότερος ρήτωρ σας; τοῦ εἶπα.

— Μάλιστα, κύριε, μοῦ ἀπήντησε. Ὅποιαν ἡμέραν καὶ ἂν θελήσῃ ὁ Ἰγκερσολλ νὰ ὑμιλήσῃ δημοσίως θὰ εἰσπράξῃ 5000 δολλάρια.

Τῇ ἀληθείᾳ εἶνε περίεργος αὐτὸς ὁ τρόπος τῆς ἐκτιμήσεως ἐνὸς μεγάλου ρήτορος, ἐνὸς μεγάλου συγγραφέως ἢ φιλοσόφου.

Ἡ δεῖνα ἡθοποιὸς θὰ «κάμῃ φουρόρε» εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην ἢ τὸν Ἅγιον Φραγκῖσκον, ὅχι διότι εἶνε πεπρωτισμένη δι' ἀναμφισβητήτου ἀξίας, ἀλλὰ διότι διέρχεται τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας ταξειδεύουσα ἐντὸς ἰδιαίτερου πολυτελοῦς βαγονίου, τὸ ὅποιον διὰ λογαριασμόν τῆς κατεσκευάσε τοῦ ἐργοστασίου Πούλλιαν καὶ Σα.

Εἶδα ἀμερικανικὰς ἐφημερίδας ν' ἀναγγέλλουν τὴν ἐπὶ σκηνῆς ἐμφάνισιν τῆς δεσποινίδος Μίννι Πάλμερ — καλλιτέχνης μὲ πολλὴν ἀξίαν — ὡς ἐξῆς:

«Κατὰ τὴν τρίτην πρᾶξιν ἡ δεσποινὶς Μίννι Πάλμερ θὰ φέρῃ ὅλους τοὺς ἀδάμαντας.»

Τὸ ἀπόγευμα τὸ γραφεῖον τῆς πωλήσεως τῶν εἰσιτηρίων ἐπολιορκεῖτο καὶ τὸ βράδυ δὲν

1) Ἴδε Ἐστίας ἀριθμὸν 30.